

Strålsäkerhetsmyndigheten

Swedish Radiation Safety Authority

Regeringskansliet - Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till:
s.sl@regeringskansliet.se

Remissvar

Datum: 2025-03-05
Er referens: S2024/02100
Diarienum: SSM2024-14560
Dokumentnr: SSM2024-14560-2
Handläggare: Mathias Häggblom
Telefon: 08-799 44 85

Bättre tillsammans - förslag till en uppdaterad nationell cancerstrategi

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) har från Socialdepartementet mottagit en remiss av promemorian Bättre tillsammans - förslag till en uppdaterad nationell cancerstrategi. SSM har den 30 maj 2024 på begäran av utredningen lämnat synpunkter och inspel inför framtagandet av promemorian¹. SSM besvarade i det ärendet frågeställningar från utredningen om det finns uppdaterad statistik kring radon och cancerutveckling, om hur arbetet med solarier ser ut inom EU och om det finns möjlighet att föreslå förbud mot solarier samt vilka rekommendationer som SSM vill lämna inom sitt verksamhetsområde till arbetet med uppdaterad cancerstrategi.

SSM lämnar följande synpunkter.

3.5.1 Samordnat hälsofrämjande och förebyggande arbete med förtydligt ansvar

SSM tillstyrker utredningens förslag att regeringen föreslås ge Folkhälsomyndigheten i uppdrag att inrätta en funktion för samverkan kring strategisk planering, prioritering och koordinering av det hälsofrämjande och förebyggande arbetet som gäller icke-smittsamma sjukdomar. SSM instämmer också i utredningens bedömning att SSM tillsammans med andra föreslagna aktörer ingår i samverkan.

3.5.2 Prioriterade förebyggande insatser

SSM tillstyrker utredningens medskick till det fortsatta arbetet gällande det som framförs om *Insatser mot UV-strålning* och *Insatser för sänkt radonexponering*.

7.13.1 En jämlik tillgång till diagnostik och behandling av hög kvalitet

SSM instämmer i utredningens bedömning om att regionerna bör uppmärksamma och stödja implementeringen av kloka kliniska val.

Detta då kloka kliniska val kan anses vara en del i bedömningen huruvida en undersökning eller behandling är berättigad att utföras ur strålskyddssynpunkt.

¹ SSM2024-7916

SSM instämmer i utredningens bedömning att Cancercentrum bör etablera en strategisk handlingsplan för strålbehandling i syfte att säkerställa ändamålsenlig kapacitet, samverka kring investeringar och ökad aktivitet inom kliniska studier på området. SSM stödjer särskilt bedömningarna kopplade till översyn av kompetensförsörjning inom strålbehandlingsområdet.

SSM instämmer i utredningens bedömning att värdera möjligheten att införa nationella standarder för undersökningar och svar inom bild- och funktionsmedicin samt patologi, då det kopplar till berättigande av medicinska metoder som använder joniserande strålning.

SSM tillstyrker utredningens förslag om att regeringen föreslås ge Strålsäkerhetsmyndigheten i uppdrag att, tillsammans med relevanta aktörer, etablera ett program för klinisk revision vid användning av radioaktivitet i diagnostik och behandling med tillhörande föreslagen finansiering. SSM vill dock poängtera att utredningen, som det anges i avsnitt 7.1.11 *Klinisk revision vid användning av joniserande strålning*, bör omfatta "Klinisk revision vid användning av joniserande strålning" då nuvarande förslag gällande klinisk revision vid "användning av radioaktivitet i diagnostik och behandling" enbart omfattar nuklearmedicin och inte röntgen samt strålbehandling. SSM vill också framföra att uppdraget bör genomföras tillsammans med Socialstyrelsen, regionerna och ev. Regionala Cancercentrum.

SSM tillstyrker förslaget att ge Socialstyrelsen i uppdrag att se över och vid behov uppdatera koderna för radiologi och patologi. SSM anser att det skulle kunna främja uppföljning av stråldoser och riskbedömningar i diagnostik som inkluderar joniserande strålning.

SSM anser gällande förslaget om utredningen att göra en översyn av Sveriges system för utvärdering och införande av nya läkemedel att den med fördel också kan omfatta ett ordnat införande av nya metoder och behandlingar som använder joniserande strålning.

Övriga synpunkter

3.1 Påverkbara faktorer orsakar en stor andel av cancer

SSM anser att riskerna med överdriven UV-exponering underskattas. Siffrorna i avsnittet baseras på en rapport från IHE, där enbart malignt melanom har inkluderats av de olika hudcancertyperna. Författarna till IHE-rapporten påpekar dock att om även andra tumörer i huden (exklusive basalcelscancer) hade omfattats, skulle andelen ha ökat till 40 procent. SSM anser att om fler hudtumörer inkluderats, skulle solvanor legat högst bland de påverkbara faktorerna.

SSM anser vidare att riskerna med radon underskattas. SSM uppskattar att radon leder till ungefär 500 lungcancerfall per år.

3.4.8 Radon

SSM vill förtydliga att radon formellt sett inte hör till miljömålet Säkert strålmiljö, utan till miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö.

SSM vill förtydliga att tillsynsansvaret enligt Strålskyddslagen är uppdelat där Arbetsmiljöverket ansvarar för tillsyn på arbetsplatser som inte mätt radon och arbetsplatser där radonhalten är under 200 Bq/m³, medan Strålsäkerhetsmyndigheten

ansvarar för tillsynen på arbetsplatser med radonhalter över 200 Bq/m³ som anmälts till myndigheten. Arbetsmiljöverket har fortsatt tillsynsansvar över sina gränsvärden enligt arbetsmiljölagen.

7.11 Medicintekniska produkter ur ett cancerperspektiv

SSM instämmer i slutsatsen att det finns flera viktiga frågor kring införande och processer för att skapa evidens och menar att en översyn bör utföras av Sveriges system för att säkerställa att nya diagnostiska metoder eller tillämpningar av medicinska exponeringar utvärderas och bedöms berättigade innan de införs kliniskt. Sådana krav ställs bland annat i artikel 55 i EU:s strålskyddsdirektiv (2013/59/Euratom).

I detta ärende har generaldirektören Michael Knochenhauer beslutat. Utredaren Mathias Häggblom har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschefen Carl Bladh deltagit.

Beslutet har fattats digitalt och saknar därför underskrifter.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

Michael Knochenhauer

Mathias Häggblom